ΑΝΑΤΟΛΙΤΙΚΟΙ ΜΥΘΟΙ

ΠΟΙΟΣ ΠΗΡΕ ΤΗΝ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Τὸν παληὸ καιρὸ ζοῦσε στὴν Ἀσία ἕνας σοφὸς Μουσουλμᾶνος ποὺ τὸν ἔλεγαν Βὲν Ζαβές. Αὐτὸς γύριζε ὁλοένα ἀπὸ τὴ μιὰ πολιτεία στὴν ἄλλη, ἔβλεπε καινούργιο κόσμο, μελετοῦσε τὶς συνήθειες καὶ τοὺς νόμους τῶν λαῶν καὶ μιλοῦσε μὲ σοφοὺς καὶ μὲ ἱερεῖς.

Μιὰ μέρα, φτάνοντας σὲ κάποια κωμόπολι τοῦ Κουρδιστάν, εἶδε μαζεμένους στὴν ἀγορὰ ὅλους τοὺς κατοίκους, ἄντρες, γυναῖκες καὶ παιδιά, πλούσιους καὶ φτωχούς, μεγάλους καὶ μικρούς. Στὸ ψηλότερο μέρος καθόντουσαν τρεῖς ντερβίσηδες κι' ὁ καδῆς. Ὅλοι τους δὲ ἦσαν βυθισμένοι σὲ συλλογή. Ὁ Βὲν Ζαβὲς πῆγε κοντὰ στὸν καδῆ.

— Αὐτὸς εἶνε ὁ ξακουσμένος Βὲν Ζαβές. Ὁ Θεὸς μᾶς τὸν στέλνει αὐτὴ τὴν ὥρα! φώναξε ὁ καδῆς.

Ὁ σοφὸς ρώτησε τότε τί ζητοῦσαν ἀπ' αὐτόν.

Τότε, παίρνοντας τὸ λόγο ὁ γεροντότερος ἀπ' τοὺς ντερβίσηδες, τοῦ ἐξήγησε πὼς κάποιος πλούσιος συμπατριώτης τους, ποὺ εἶχε πεθάνει ἄτεκνος, ἄφηνε ὅλη του τὴν περιουσία σὲ κεῖνον ποὺ θὰ ἔκριναν οἱ ντερβίσηδες ὡς τὸν πιὸ ἐνάρετο. Ἐπειδὴ ὅμως παρουσιάζονταν πολλοὶ ποὺ διεκδικοῦσαν τὴν κληρονομία, δὲν ἤξεραν κι' αὐτοὶ ποιὸν ἀπ' ὅλους νὰ προτιμήσουν. Γι' αὐτὸ τὸν παρακαλοῦσαν νὰ κάμη αὐτὸς τὴν ἐκλογή, σὰν πολύξερος ποὺ ἦταν.

Ὁ Βὲν Ζαβὲς κάθησε σταυροπόδι καὶ διάταξε νὰ παρουσιαστοῦν μπροστά του ὅσοι θὰ λάβαιναν μέρος. Πρῶτος πῆγε κοντά του ἕνας φτωχὸς ποὺ εἶχε δουλέψει πολλὰ χρόνια στὰ χωράφια τοῦ ἀφεντικοῦ του καὶ στὸ τέλος τὰ εἶδε νὰ καταστρέφωνται ὅλα ἀπὸ μιὰ μεγάλη πλημμύρα. Κι' ὅταν ἐγκατέλειψαν τὸν κύριό του ὅλοι οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι του, μονάχα αὐτὸς ἔμεινε κοντὰ στὸ γέρο καὶ τὸν ἐσυντηροῦσε μὲ τὴν ἐργασία του ἴσαμε τὸ θάνατό του. Ἔπειτα παρουσιάστηκε στὸ σοφὸ μιὰ νέα ποὺ εἶχε ἀρνηθῆ νὰ παντρευτῆ ἕναν πλούσιο νέο, μόνο καὶ μόνο ἐπειδὴ αὐτὸς δὲν ἤθελε νὰ πάρη στὸ σπίτι του τὴν ἔρημη μητέρα της. Τρίτος ἦρθε ἕνας ποὺ, ἐνῶ καιγόταν τὸ σπίτι του, ἄφησε νὰ χαθοῦν ὅλα τὰ ὑπάρχοντά του γιὰ νὰ γλυτώση ἕναν ξένο ποὺ οὔτε τὸν ἤξερε κάν.

— Δὲν εἶνε ἄλλος; ρώτησε ὁ Βέν.

— Ἔχουμε κ' ἕναν τέταρτο, ἀλλὰ δὲν τὸν φέραμε γιατὶ κανένας ἄλλος ἀπὸ μᾶς, ἐκτὸς ἀπ' τὸν καδῆ, δὲν τὸν ἐθεώρησε ἄξιο τῆς κληρονομίας.

— Ἂς ἔρθη κι' αὐτὸς νὰ τὸν ἰδοῦμε, εἶπε ὁ σοφός.

Τότε φάνηκε ἕνας χωρικὸς μὲ ἥσυχο καὶ ταπεινὸ παρουσιαστικό, ποὺ τὸν ἀκολουθοῦσαν πολλὰ παιδιά.

— Ἐσὺ τί ἔχεις νὰ μᾶς πῆς; ρώτησε ὁ Βὲν Ζαβές.

— Τίποτε, ἄρχοντά μου, ἀποκρίθηκε ὁ χωρικός. Ντρέπομαι μάλιστα ποὺ μὲ βάλαν καὶ μένα μαζὺ μ' αὐτοὺς τοὺς τρεῖς, ἐνῶ δὲν ἔκαμα τίποτε ἄλλο σπουδαιότερο στὴ ζωή μου ἀπ' τὸ νὰ μεγαλώσω τὰ παιδιά μου καὶ νὰ πάρω στὸ σπίτι μου μερικὰ ὀρφανά.

—Σὲ σένα λοιπὸν ἀνήκει ἡ κληρονομία, τοῦ εἶπε ὁ σοφός. Γιατὶ τὰ ἀρχαῖα βιβλία μας λένε: «Ἂν θέλης ν' ἁγιάσης, δίδαξε στὰ παιδιὰ τὴ δικαιοσύνη, γιατὶ τὰ καλά τους ἔργα θὰναι ἔργα δικά σου».

κ' οἱ δυὸ ἄντρες, κατατρομαγμένοι, βρέθηκαν μέσ' στὸ νερό.

Ὁ Καρὸν πάλευε ἀπεγνωσμένα, μὰ τὸ μανιασμένο κῦμα τὸν ἔρριχνε μὲ τόση δύναμι ἀπάνω στὸ βράχο, ὥστε στὸ τέλος, σκοτωμένος, βούλιαξε καὶ τὸ σῶμα του δὲν ξαναβρέθηκε ποτέ.

Ὅσο γιὰ τὸ Ρενούφ, ὁ ὁποῖος δὲν ἐπρόβαλε καμμιὰ ἀντίσταση στὰ κύματα, ἐξαφανίστηκε σχεδὸν ἀμέσως. Μά, τὸ ἴδιο βράδυ, ἡ θάλασσα τὸν ξέρασε σ' αὐτὸ τὸ μέρος, ὅπου βρισκόμαστε τώρα...

* * *

Ἐκείνη τὴ στιγμή, ὁ γέρο θαλασσινὸς ἀναπήδησε καὶ μοῦ εἶπε:

— Νά τους!...

Μιὰ γυναῖκα προχωροῦσε πρὸς τὸ βράχο κρατῶντας ἕνα παιδί.

— Εἶνε ἡ Ὑβόννη Ρενούφ, μοῦ ἐξήγησε. Ἔρχεται συχνὰ ἐδῶ καὶ προσεύχεται στὸ σταυρὸ ποὺ ἔστησαν γιὰ τοὺς ἀγαπημένους της πνιγμένους. Πρέπει κανεὶς νὰ σέβεται τὴ δυστυχία τοῦ ἄλλου... Ἂς φύγουμε, γιατὶ μπορεῖ ἡ παρουσία μας νὰ τὴν ἐνοχλῆ...

Φεύγοντας διασταυρωθήκαμε μὲ τὴν Ὑβόννη. Ἦταν φτωχικὰ ντυμένη. Ἀπὸ τὸ πρόσωπό της μάντευε κανεὶς πὼς ἦταν ἄλλοτε ὡραία, μὰ ἡ ὄψις της εἶχε μαραθεῖ πειά.

Ὅταν προσπεράσαμε καμμιὰ ἑκατοστὴ μέτρα, γύρισα πίσω καὶ εἶδα τὴ δυστυχισμένη γυναίκα, καθισμένη στὸ βράχο μπρὸς στὸ σταυρό, νὰ κυττάζη ἐπίμονα τὴ θάλασσα...

Τί νὰ συλλογιζόταν τάχα;... Τὸν πατέρα της;... Ἢ τὸν ἄλλον, ἐκεῖνον ποὺ πρῶτος καὶ τελευταῖος εἶχε ψιθυρίσει στὸ αὐτί της λόγια ἀγάπης; Ποιὰ συναισθήματα συντάραζαν τάχα τὴν ψυχή της; Τύψεις, θλῖψι, ἢ μήπως ἡ ἀγάπη ποὺ εἶνε δυνατώτερη κι' ἀπ' τὸ θάνατο;...

JULES PRAVIEUX

ΑΠ' ΟΣΑ ΔΙΑΒΑΖΩ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΖΑΝ ΜΩΡΕΑΣ

Ὁ Μωρεὰς ἔλεγε μιὰ μέρα σὲ μιὰ φιλολογικὴ συντροφιά:

— Ἐκεῖνοι ποὺ θέλουν νὰ καῆ μετὰ θάνατον τὸ πτῶμα τους, εἶνε βλάκες!...

Κι' ἀφοῦ σώπασε γιὰ κάμποση ὥρα, συμπλήρωσε κατόπιν:

— Ἐγὼ ὅμως θὰ παραγγείλω στὴ διαθήκη μου νὰ μὲ κάψουν. Κι' αὐτὸ θὰ τὸ κάμω γιατὶ εἶμαι ἀρχαῖος Ἕλλην!...

* * *

Ὁ Μωρεὰς αἰσθανόταν ἀνεξήγητη ἀποστροφὴ πρὸς τὸν περίφημο Γάλλο θεατρικὸ συγγραφέα Ἐδμόνδο Ροστάν.

— Ὁ «Ἀετιδεύς» του, ἔλεγε, εἶνε μιὰ χήνα μὲ φτερὰ ἀητοῦ!...

Κι' ὅταν τοῦ παρατήρησε κάποιος ὅτι τὸ ἔργο ἔχει ἐμπνευσι, ὁ ποιητὴς τῶν «Στροφῶν» ἀπάντησε:

— Καὶ τί μ' αὐτό; Μήπως κ' ἡ χῆνες δὲν φλυαροῦν;...

* * *

Τὶς τελευταῖες ἡμέρες τῆς ἀρρώστειας του ὁ Μωρεὰς ἔλεγε στοὺς φίλους του ποὺ πήγαιναν νὰ τὸν ἰδοῦν:

— Πεθαίνω πενηντατέντε χρονῶν, οὔτε πολὺ νέος, οὔτε πολὺ γέρος δηλαδή. Πάλι καλά!...

* * *

Ὁ ποιητὴς περίμενε τὸ θάνατο μὲ μοναδικὴ ψυχραιμία, κ' ἐπειδὴ ἀργοῦσε νὰρθῆ τὸ τέλος, ἔλεγε μὲ κάποιο παράπονο:

— Κρῖμα, κ' ἐγὼ ξυραφίστηκα γιὰ νὰ φαίνωμαι ὥμορφος μέσα στὴν κάσσα μου!...

* * *

Ἐπειδὴ ὁ γιατρὸς ἀπαγόρευε στὸ Μωρεᾶς νὰ δέχεται στὸ κρεββάτι τοὺς φίλους του, ὁ ἑτοιμοθάνατος τοῦ εἶπε:

— Ἀφῆστε τοὺς φίλους μου νὰ μπαίνουν ἐλεύθερα. Σᾶς βεβαιώνω πὼς μοῦ κάνουν περισσότερο καλὸ αὐτοί, παρὰ τὰ γιατρικά σας...

Τὸν ἴδιο γιατρὸ ποὺ προσπαθοῦσε νὰ τοῦ δώση ἐλπίδες ὅτι γρήγορα θὰ γιατρευτῆ, τὸν ἀποστόμωσε μ' αὐτὰ τὰ λόγια:

— Κουταμάρες! Κουταμάρες! Κουταμάρες τῶν γιατρῶν!...

* * *

Ὅταν ὁ Μωρεὰς ἔγραψε τὴν περίφημη «Ἰφιγένειά» του, τὴν πῆγε στὸν Ἰούλιο Κλαρετὶ γιὰ νὰ τὴν παίξη στὴ «Γαλλικὴ Κωμῳδία». Ὁ Κλαρετὶ ὅμως ἀρνήθηκε νὰ τὴν δεχθῆ, λέγοντας ὅτι ἐπρόκειτο ν' ἀνεβάση τὸ ὁμώνυμο δρᾶμα τοῦ Εὐριπίδου καὶ συνεπῶς δὲν μποροῦσε νὰ παίξη δυὸ «Ἰφιγένειες» μαζύ.

— Καὶ ὅμως δὲν ἔχετε δίκηο, τοῦ παρετήρησε πειραγμένος ὁ Μωρεάς. Ἂν θέλετε μάλιστα νὰ μάθετε τὴν ἀξία τοῦ ἔργου μου, σᾶς λέω πὼς ἐγὼ πῆρα τὴν ὑπόθεσι ποὺ εἶχε ἀναπτύξει τόσο φλύαρα ὁ Εὐριπίδης καὶ τὴν ἐπεξεργάσθηκα μὲ τὴν τέχνη τοῦ Σοφοκλῆ!...

* * *

Μιὰ μέρα κάποιος φίλος τοῦ Μωρεὰς τοῦ εἶπε ὅτι, ἂν ἔβαζε κάποια τάξι στὴ ζωή του καὶ παραιτοῦσε τὰ ξενύχτια, θὰ ζοῦσε ἑκατὸ χρόνια!...

— Μὰ δὲν καταλαβαίνετε, τοῦ ἀπάντησε ὁ Μωρεάς, πὼς ἂν κοιμόμουν τὴ νύχτα, ἀντὶ νὰ ζήσω περισσότερο θὰ ἔχανα τὴ μισὴ μου ζωή; Τώρα ὅμως ποὺ ξενυχτῶ, μολονότι εἶμαι πενῆντα χρονῶν, εἶνε σὰν νάχω ζήσει ἑκατό!...

* * *

Ὅταν ὁ Μπαρρὲς ὑπέβαλε ὑποψηφιότητα γιὰ τὴ Γαλλικὴ Ἀκαδημία, ρώτησαν τὸν Μωρεὰς ἂν ἦταν ὑπὲρ ἢ ἐναντίον αὐτῆς, καὶ τοῦ θύμισαν συγχρόνως ὅτι ἄλλοτε εἶχε πῆ πὼς τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ εἶνε γελοῖο.

— Μάλιστα, ἀπάντησε ἑτοιμότατα ὁ Μωρεάς. Μερικοὶ ἄνθρωποι θεωροῦν γελοῖο τὸ νὰ εἶνε κανεὶς ἀκαδημαϊκός, ἐνῶ μερικοὶ ἄλλοι νομίζουν κωμικὸ τὸ νὰ μὴν εἶνε. Εἶνε προτιμώτερο λοιπὸν νὰ εἶνε κανεὶς ἀκαδημαϊκός, γιατὶ μ' αὐτὸν τὸν τρόπο μπορεῖ νὰ περιπαίξη καὶ τοὺς μὲν καὶ τοὺς δέ. Στοὺς πρώτους θὰ λέη ὅτι ἕνα τέτοιο ἀξίωμα εἶνε ἐντελῶς ἀσήμαντο γιὰ τὸν ἑαυτό του, ἐνῶ στοὺς ἄλλους θὰ δείχνη μὲ ὑπερηφάνεια τὸ παράσημό του καὶ θὰ τοὺς κόβη κάθε ὄρεξι νὰ γελάσουν!...

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΕΣ

Οἱ τύραννοι δὲν ἔχουν ἀνάγκη νὰ δικαιολογηθοῦν. Ἡ ἰσχὺς εἶνε πάντα δικαίωμα τῶν νικητῶν.

Ζιλμπὲρ

Φρόνησις εἶνε ὁ καρπὸς τῆς σκέψεως καὶ τῆς πείρας.

Σεγκὺρ

Μόνον ὅποιος δὲν μπορεῖ νὰ λησμονήση ἀγαπᾶ πραγματικά.

Γκυζῶ

Ὅποιος δὲν κουράζεται εἶνε πάντα νέος.

Φὲ